ärrawinud, pärraſt ſedda kui naad neid ſaid paljaks riſunud. — Aastal 1575 on jälle Tatrad Padis kloostreſt kunni Haapſalo-liinnaſt ſadik wägga hirmſal wiſil riſunud, pölletanud ja keik maad ja küllad paljaks teinud, paljo innimeſſi tapnud ja juſt kallil Joulo öhtul, mil keik röömſaste küünla walguſel koos ollid, hulgaga mörtſuka wiſil ſiddunud ja kaugele omma male kui lojukſid omma järrele weddanud. Ja ehk kül waenlaſed jubba enne mitto kord neid maid ja kohti ollid laastanud, ſiiski ei ial ni hirmſal kombel, kui ſel korral. Seſt pühha Jummal olli ka ſedda ſelle Ma ja rahwale nuhtlusſeks walmiſtanud, et otſe ſel talwel ni wähhä lund olli, mis ükſki innimenne ei mälletanud enne näinud ollewad, — ſellepärraſt ei küſſinud waenlaſſed ka ennam maan-tee järrele, waid aiaſid ratshoostega külladeſt, ſodeſt ja metſadeſt läbbi, paljo metſaellajaid wälja pelletades, ja otſiſid innimeſſi ning nende lojukſid tagga. — Ei mitte ükſi Wennelaſſed, Tatrad ja Kaſſakad, kes ſel aial meie waenlaſed ollid, iſſegi Rootslaſed, kes maad piddid kaitſma, on nende ſöddades kui moiſtmatta pagganad meie maad ja rahwaſt rikkudes riſunud ja röwinud. Naad on iſſeärranis Harjo-ma ſees waeſe tallorahwa käeſt lojukſed ja wil-

ja wäggiſe pöllo pealt ärrawötnud, ja tallopoega weel waeſemaks teinud, kui woörad waenlaſed keige omma ſöddade aial mitte polle joudnud tehha. Naad on ſallaja ma-augud üllesKaewanud ja keik ärrawötnud, mis waeſed innimeſſed ollid ärrapeitnud, ja pealegi wilja wälja pealt ärraleikanud, peksnud ja ärrawinud. Sel aial on tallo-rahwas, et neil ennam härgi ja hobboſid ei olnud, lehmad, kellel weel olli, reggede ja wankride ette pannud ja omma tarwiduſt Talliinnaſt tonud ehk ka omma piſſut kaupa ſenna winud.

Se ſuur önnetus ja nuhtlus olli nende ſure ja raske pattude palk ja nende hirmſa tännamatta mele pärraſt, et naad Jummala wasto temma paljo heateggemiſſi tähhele ei pannud, egga neiſt ei holinud. — Ja ſe kirjotaja, kes ſedda rahwa willetſaſt luggu aastal 1512 üllespannud, ütleb: „Kui Liiwlandi ja Eesti-ma omma raske pattudeſt ümberpöraks, ſiis woiks keigewäggewam Jummal wägga hölpſaste ühheainſama kunninga woi Keisri läbbi omma armoga ſeada ja tehha, et keik peaksid näggema ja tundma, et usklikkud mitte hopis polle mahhajäetud.“

Jah Jummal on ſelle Ma willetſuſſe peäle armo-ga waatnud, ja on willetſuſſele otſateinud, kui Ma

Eesti-rahwa mÃ¤Ã¶nnus Kalender 1864, lk. 31